

**Energetsko ogledalo 2026:
kako podpreti izvajanje NEPN?**

Doseganje nacionalnih ciljev na področjih raziskav, inovacij in konkurenčnosti

dr. Nevenka Hrovatin, dr. Matej Švigelj, dr. Jelena Zorić, CPOEF

Institut »Jožef Stefan«, velika predavalnica
Ljubljana, 24. september 2026

**ENERGETSKO
OGLEDALO
2026**

Nacionalni okvir in cilji

V NEPN 2024 je Slovenija opredelila cilje na področjih raziskav, inovacij in konkurenčnosti (RIK):

- **povečanje vlaganj v raziskave in razvoj** – najmanj 3,5 % BDP do leta 2030 (od tega najmanj 1,25 % BDP javnih sredstev)
- večja vlaganja v **razvoj človeških virov** in novih znanj, potrebnih za prehod v podnebno nevtrarno družbo
- povezovanje vsebin nove **Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije 2030** (ReZrIS30) in vsebin Nacionalnega programa visokega šolstva do 2030 (ReNPVŠ30) z NEPN
- **podpora podjetjem** in drugim gospodarskim subjektom za učinkovit in konkurenčen prehod v podnebno nevtrarno in krožno gospodarstvo
- spodbujanje **ciljnih raziskovalnih projektov** in **multidisciplinarnih raziskovalno-razvojnih programov** na vseh ravneh tehnološke pripravljenosti (TRL 1–9) ter **demonstracijskih projektov**
- usmerjanje podjetij k financiranju in vključevanju v raziskovalno-razvojne programe in demonstracijske projekte z **aktivno davčno politiko**
- **spodbujanje novih in okrepitev obstoječih raziskovalno-razvojnih programov** v skladu s cilji iz NEPN
- spodbujanje uporabe **digitalizacije** pri podnebnih ukrepih in povečanje **kibernetske varnosti** v vseh strateških sistemih
- **uporaba naprednih metod in tehnologij** (tudi superračunalniških kapacitet) pri modeliranju, simuliranju in spremljanju podnebnih sprememb in ukrepov
- **spodbujanje raziskovalno-razvojnih programov sodelovanja javnega in zasebnega sektorja** v povezavi z S5
- **podpora nadgradnji in vzpostavitvi raziskovalnih infrastruktur** v javnih raziskovalnih organizacijah
- aktivno vključevanje Slovenije v **evropske pobude za spodbujanje inovacij** in v projekte centraliziranih skladov EU
- vzpostaviti **konkurenčne pogoje za raziskovalno-razvojno in inovativno delo v javnih podjetjih**
- **konkurenčen in družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor** v skladu s SRS 2030

Doseganje nacionalnih ciljev na področjih raziskav, inovacij in konkurenčnosti

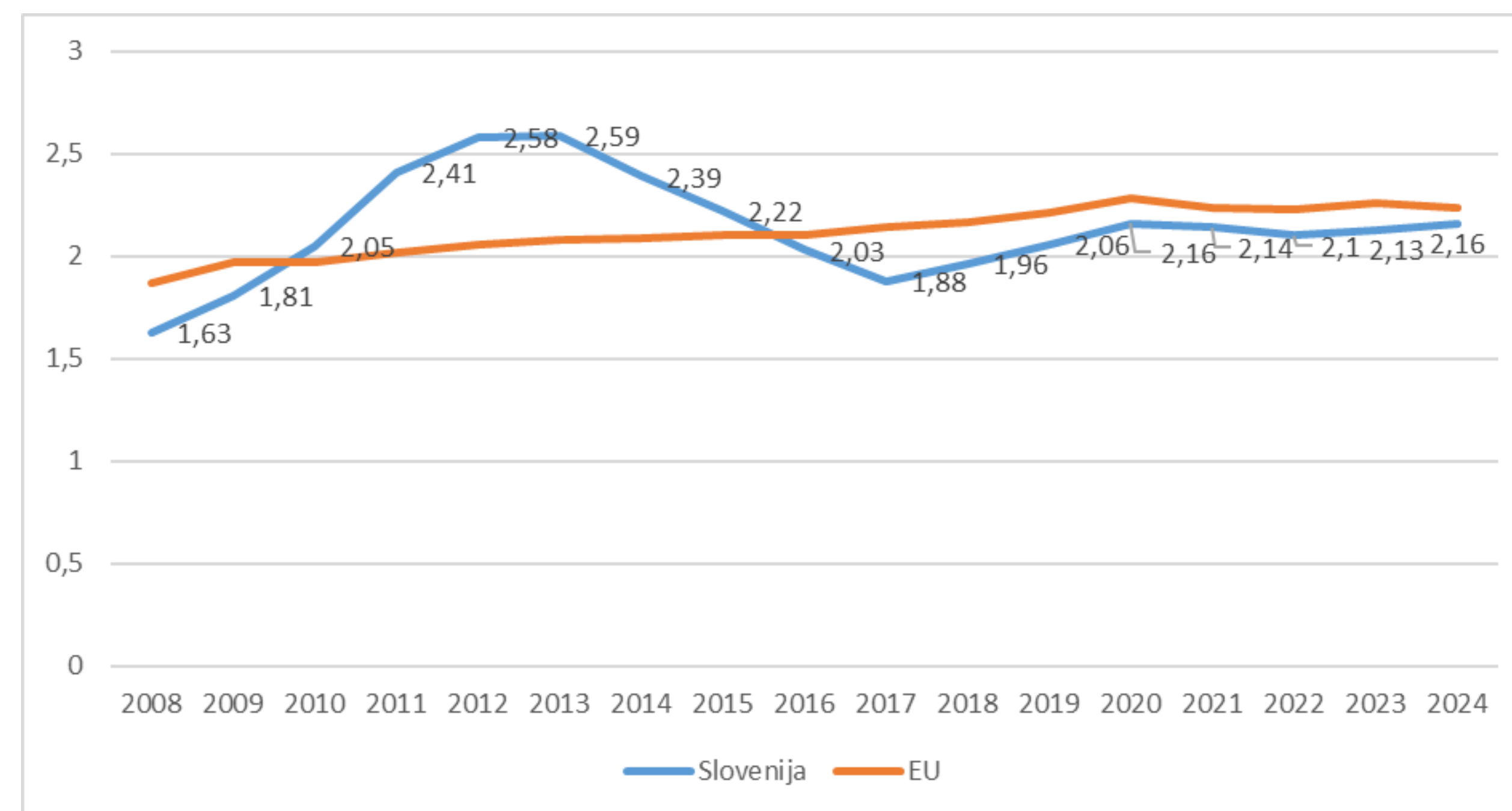
Povečati vlaganja v raziskave in razvoj za dosego cilja 2030

[K5.1] Delež vlaganj v raziskave in razvoj v BDP

Ciljna vrednost 2030: 3,5 % BDP

Dosežena vrednost 2024: 2,16 % BDP

Po obdobju stagnacije v letih 2019-2022 se je delež vlaganj v RR v letih 2023 in 2024 nekoliko povečal (v letu 2024 za 0,02 odstotni točki). Bruto izdatki za RR so se leta 2025 nominalno povečali in so znašali 1 milijardo in 439 milijonov EUR, pri čemer 69 % (994 milijonov EUR) odpade na poslovni sektor (SURS). Ker je Slovenija močno oddaljena od ciljne vrednosti, bo potrebno znatno povečati vlaganja, še zlasti v poslovnem sektorju, ki je bil v letih po 2022 deležen omejene javne podpore.

Povečati vlaganja javnih sredstev v raziskave in razvoj za dosego cilja 2030

[K5.1 Podkazalnik]: Delež javnih sredstev v raziskave in razvoj v BDP

Ciljna vrednost 2030: 1,25 % BDP (1 % do 2027)

Dosežena vrednost 2024: 0,81 % BDP

(delež državnih proračunskih sredstev v BDP)

- 1 % znanstveno raziskovalna dejavnost
- 0,25 % inovacijska dejavnost

Proračunskih sredstev je bilo leta 2024 več za 5,9 % ali 30,8 mio evrov, vendar delež v BDP ostaja enak. Kljub nominalnemu povečanju je prisotno precejšnje zaostajanje za ciljem. Potrebno si je prizadevati za uresničitev zakonsko določenega povečevanja za najmanj **0,08 odstotne točke** letno, ki ni bilo doseženo.

Letno povečanje za 0,08 odstotne točke ni doseženo.

Vlaganja v raziskave in razvoj na področju čistih tehnologij v letu 2024

- Leta 2024 je SURS na pobudo konzorcijskega partnerja za posodobitev in spremljanje izvajanja NEPN, CPOEF, v anketo o izvajanju RRD vključil tudi vprašanje o sredstvih, namenjenih razvoju zelenih tehnologij.
- Rezultati ankete kažejo, da so leta 2024 izvajalci raziskovalno-razvojne dejavnosti (RRD) za razvoj zelenih tehnologij namenili 78 milijonov EUR, od tega (SURS, 2026):
  - razvijajoče tehnologije prihodnosti (31,10 %)
  - baterije (19,61 %)
  - nove tehnologije za shranjevanje električne energije in toplote (16,0 %)
  - fotovoltaike (14,73 %)
  - toplotne črpalke (11,94 %) in
  - koncentrirano sončno energijo in toploto (11,20 %)

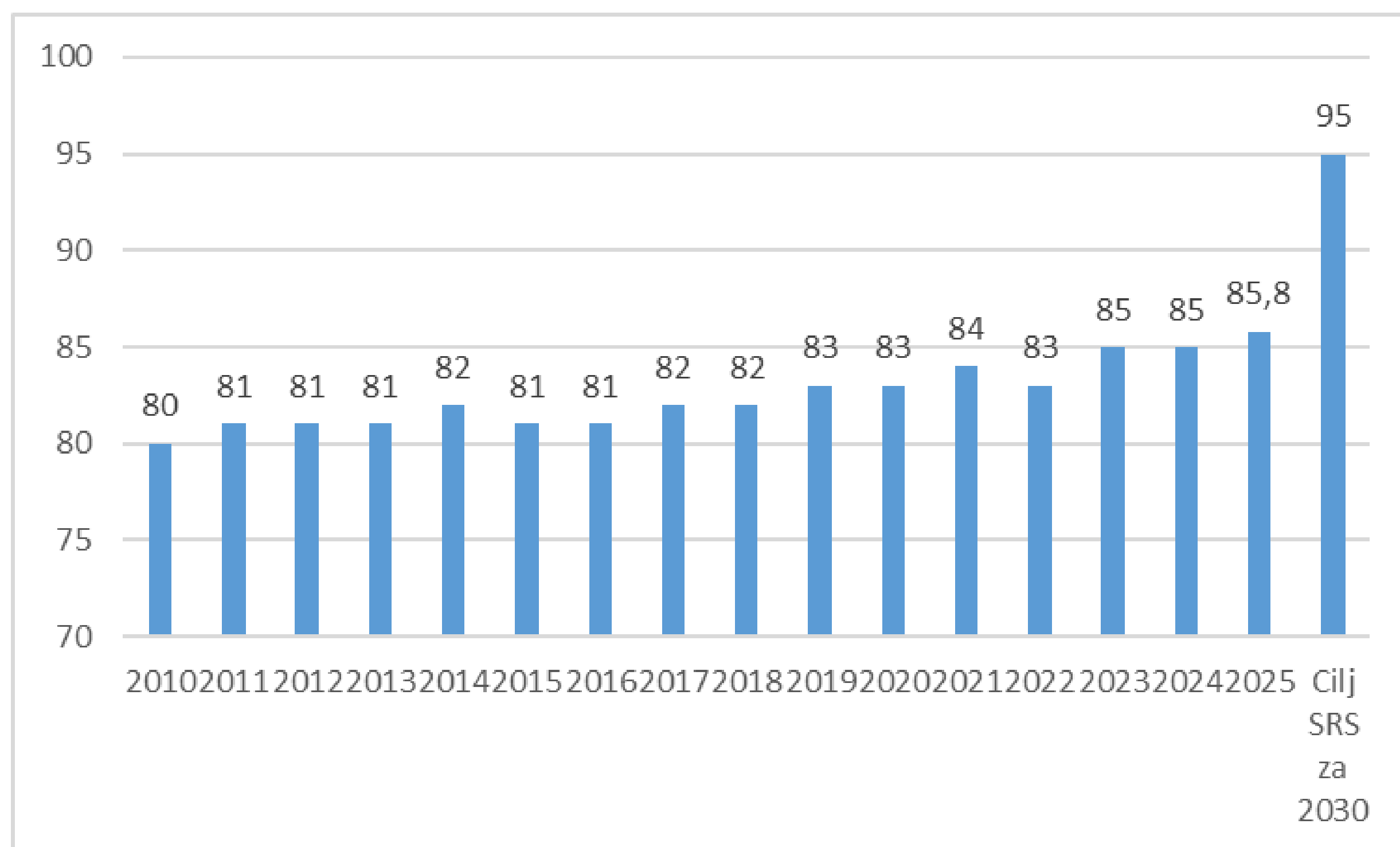
Povečati povprečno produktivnost dela Slovenije glede na EU na 95 %

[K5.2]: Indeks povprečne produktivnosti dela Slovenije glede na EU

Ciljna vrednost 2030: 95

Dosežena vrednost 2025: 85,8

Slovenija zaostaja v produktivnosti za povprečjem EU in za ciljem, a je v letih 2023 in 2024 dosegla izboljšanje z najmanjšim zaostankom doslej in leta 2025 še nekoliko odpravila zaostanek. Uvršča se na 16. mesto med državami EU. Za povečanje rasti produktivnosti bo zlasti potrebno okrepiti investicije v otipljivi in neotipljivi kapital ter nasploh občutno povečati rast produktivnosti zaradi precejšnjega razkoraka do ciljne vrednosti.

Uvrstiti se v skupino držav vodilnih inovatork EU do leta 2030

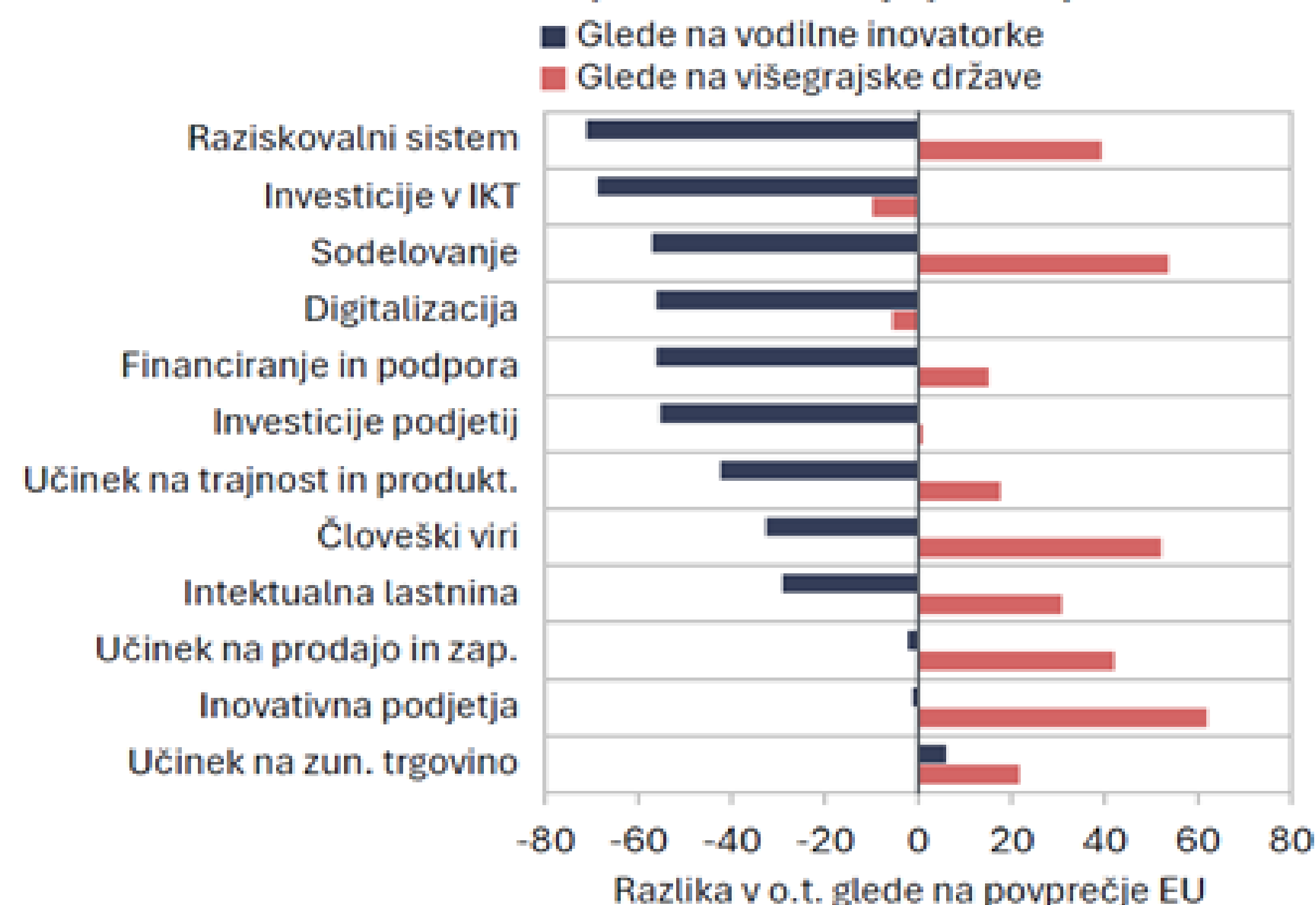
[K5.3]: Evropski inovacijski indeks

Ciljna vrednost 2030: > 125

Dosežena vrednost 2025: 87,2

Po vrednosti indeksa se Slovenija uvršča v skupino zmernih inovatork kot leto pred tem. Slovenija je v letih 2018 – 2024 napredovala in nekoliko zmanjšala vrzel do povprečja EU in vodilnih inovatork, zaostaja za njimi pa pri vseh komponentah indeksa, razen ene, še najbolj pa v raziskovalnem sistemu in investicijah v IKT. Glavni razlog za zaostanek za vodilnimi inovatorkami so prenizke investicije v neoprijemljivi kapital, še posebej v programsko opremo in podatkovne zbirke. Napredek Slovenije ne zadošča za doseganje cilja do 2030.

Uspešnost Slovenije po komponentah EII

Izvajanje instrumentov NEPN 2024 na na področjih raziskav, inovacij in konkurenčnosti

Instrumenti NEPN 2024 – raziskave, inovacij in konkurenčnosti

Oznaka	Ime instrumenta	Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
M33.1	<u>Povečanje sredstev za raziskave in razvoj kot podpora konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in prehodu v podnebno nevtrarno družbo</u>	ekonomski (finančne spodbude)	MVZI , MOPE, MZI, MKRR, ARIS, MGTŠ, MKGP	da
M33.2	<u>Spodbujanje raziskav in inovacij ter demonstracijskih in pilotnih projektov za prehod v podnebno nevtrarno družbo s strani državnih institucij ter prilagajanja na podnebne spremembe</u>	ekonomski (finančne spodbude), demonstracijski, inovacijski	MGTŠ , MOPE, MKRR, MZI, MVZI, MDP, ARIS, Agencija za energijo, MKGP, MK, MNVP, ARSO	da
M33.3	<u>Spodbujanje podjetij in institucij za prehod v podnebno nevtrarno družbo</u>	ekonomski (finančne spodbude) in organizacijski	MGTŠ, MVZI, MKRR, MOPE, GZS, ARIS, MK, MJU, MKGP	da
M33.4	<u>Uvajanje novih finančnih instrumentov in dodatnih finančnih spodbud za inovacijske in demonstracijske projekte na področju zelenega prehoda</u>	ekonomski (finančne spodbude), demonstracijski, inovacijski	MF , MOPE, MKGP, MKRR, MJU, MGTŠ, MVZI, MNVP, MVI, SID, ARIS	da

Instrumenti NEPN 2024 – raziskave, inovacij in konkurenčnosti (nadaljevanje)

Oznaka	Ime instrumenta	Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
M33.5	<u>Spodbujanje usposabljanja in kadrovska okrepitev v podjetjih in institucijah</u>	usposabljanje	MOPE , MJU, MZI, MKGP, MK MGTŠ, Eko sklad, MVZI, MDDSZ, MF in drugi	da
M33.6	<u>Načrtovanje in razvoj izobraževanja in usposabljanja za prehod v podnebno nevtrarno družbo in krožno gospodarstvo s poudarkom na potrebnih znanjih, kompetencah in kakovostnih delovnih mestih</u>	izobraževanje, usposabljanje	MVI, MVZI, MOPE, MK, MJU	da
M34.1	<u>Nadgradnja ključnih raziskovalnih infrastruktur</u>	ekonomski (finančne spodbude)	MVZI , ARIS, URSJV	da
M34.2	<u>Proučiti možnost uvedbe enotne metodologije in sistematičnega spremljanja raziskav, razvoja in inovacij ter pilotnih in demonstracijskih projektov na področju zelenega prehoda</u>	spremljanje RRI	MVZI , ARIS, MGTŠ, SPIRIT, MVZI, MKRR, MOPE, MKGP, MO	da
M34.3	<u>Uvedba sistematičnega spremljanja sodelovanja podjetij in institucij v skupnih programih EU (načrt SET, LIFE, Obzorje Evropa, Sklad za inovacije EU) ter drugih mednarodnih programih s področja RRI, demonstracijskih in pilotnih projektov zelenega prehoda</u>	spremljanje RRI	MOPE v sodelovanju z drugimi ministrstvi	da

Instrumenti NEPN 2024 – raziskave, inovacije in konkurenčnost: glavni poudarki izvajanja (1)

- **Bolj ciljna usmeritev v raziskave in inovacije na področjih, ki prispevajo k zelenemu prehodu, je v teku.**
- V letu 2025 se je nadaljeval **prenos instrumentov financiranja ZR in inovacijske dejavnosti na ARIS**. Sistematično spremljanje projektov s področja zelenega prehoda še ni vzpostavljeno.
- Nadaljevala se je **krepitev kadrovskih in podpornih zmogljivosti** MVZI in ARIS, izvajala so se skupna usposabljanja izvajalskih institucij ter aktivnosti mreženja in povezovanja RRI sistema.
- Krepi se je tudi podporno okolje za vključevanje v evropske programe prek **nacionalnih kontaktnih točk in projektnih pisarn**.
- **Slovenski podjetniški sklad podpira prijave na razpise** Evropskega sveta za inovacije (EIC) v okviru programa Obzorje Evropa in s tem spodbuja MSP k vključevanju v mednarodne projekte.
- Celoviti strateški projekt razogljichenja Slovenije s prehodom na krožno gospodarstvo se je v letu 2025 zaključil. V letu 2025 je **začel delovati Slovenski center za krožno gospodarstvo**.
- **Strokovno usposabljanje in izobraževanje za prehod v nizkoogljično družbo** je potekalo v okviru EU projekta LIFE IP Care4Climate, ki se izteka v letu 2026.
- Slovenija je močno **vpeta v Evropski raziskovalni prostor**, do leta 2030 si je zadala cilj, da bo vlagala najmanj 5 % javnih sredstev za RRI dejavnost v skupne programe in evropska partnerstva ter raziskovalno infrastrukturo.

Instrumenti NEPN 2024 – raziskave, inovacije in konkurenčnost: glavni poudarki izvajanja (2)

- Ciljno usmerjanje raziskav in inovacij v zeleni prehod se izvaja prek tematsko usmerjenih instrumentov (projekti Gravitacija, raziskovalno-inovacijski programi na ravneh TRL 3–6 v okviru NOO).
- V okviru NOO projektov, ki se v letu 2026 zaključujejo, so se izvajali tudi pilotno-demonstracijski projekti (JR DEMO PILOTI NOO, 21 mio EUR) in raziskovalno-razvojni projekti (JR Spodbude za raziskovalno-razvojne projekte NOO, 45 mio EUR).
- V okviru Programa EKP 2021–2027 je bil decembra 2025 objavljen JR STEP za kohezijsko regijo Vzhodna Slovenija (60 mio EUR), marca 2026 pa prvi javni razpis za spodbujanje raziskovalno-razvojnih projektov na ravneh TRL 6–9.
- MOPE je v okviru razvoja podnebne politike sistematično oblikoval in predlagal teme ciljnih raziskovalnih projektov (CRP) ter sodeloval pri njihovem sofinanciranju. V letu 2025 je sofinanciral izvajanje štirih CRP-ov.
- V letu 2026 so zaživel tudi novi finančni instrumenti in dodatne finančne spodbude za projekte na področju zelenega prehoda: v okviru finančnega inženiringa za krepitev gospodarstva je bil v sodelovanju med MGTŠ in SID banko oblikovan Posojilni sklad PS8 (obseg 500 mio EUR).
- Na področju davčne politike je bilo v letu 2025 podaljšano koriščenja Olajšave za vlaganja v digitalni in zeleni prehod iz tekočega leta vlaganja na naslednjih 5 let po letu vlaganja.

Instrumenti NEPN 2024 – raziskave, inovacije in konkurenčnost: glavni poudarki izvajanja (3)

- **Prenova visokega šolstva** z julija 2025 sprejetim novim Zakonom o visokem šolstvu z bolj fleksibilnim uvajanjem novih programov in vsebin odpira vrata tudi za »zelene« vsebine. **Ozelenitev visokega šolstva** je vključena v glavni aktualni strateški dokument (ReNPVŠ30, 2022), sistemsko podporo za ozelenitev pa so predstavljali NOO Pilotni projekti (57 mio EUR).
- Izvajajo se številni projekti za **nadgradnjo raziskovalnih infrastruktur na nacionalni in mednarodni ravni**:
  - Center za demonstracijo in usposabljanje na področju brezogljih tehnologij (**Center DUTB**) v Zasavju (32 mio EUR)
  - Laboratorij za raziskave biorafinacije biomase (**LAB**) v Velenju (15,4 mio EUR)
  - vzpostavitev Tehnološkega inovacijskega centra **INNOVUM** in infrastrukturnega projekta **RIUM 2** na Univerzi v Mariboru (105 mio EUR)
- V letu 2024 je bila Slovenija uspešna na evropskem razpisu za vzpostavitev **tovarne umetne inteligence** in za umetno inteligenco prilagojenega superračunalnika (projekt **HPC**, 145 mio EUR), projekt je še v pripravi, prišlo je do zamud zaradi kompleksnosti projekta.
- S **plačno prenovo v javnem sektorju** (ZSTSPJS) v letu 2025 se je nekoliko izboljšalo nagrajevanje raziskovalcev v javnih organizacijah, čeprav povečanje plač za mlade raziskovalce ne bo zadostno, da bi vzpostavili ustrezno nagrajevanje in povečali privlačnost zaposlitve.

Raziskave, inovacije in konkurenčnost: povzetek in priporočila

Povzetek

- Pri uresničevanju ciljev na področju RIK je viden napredek, nadaljevale so se aktivnosti za krepitev financiranja, pri čemer povečanje deleža javnih vlaganj v BDP za najmanj 0,08 odstotne točke letno ni bilo doseženo.
- Z namenom učinkovitejšega upravljanja raziskovalne in inovacijske dejavnosti se je nadaljeval prenos instrumentov financiranja na ARIS ter ciljno usmerjanje raziskav in inovacij v zeleni prehod.
- V teku so številni projekti in programi s področja zelenega prehoda, vendar je težko podati celovito oceno uresničevanja ciljev, saj sistematično spremljanje še ni vzpostavljeno.

PRIPOROČILO 01/2026

- Potrebno je okrepiti dinamiko povečevanja javnih sredstev za RRI za doseganje ciljnih vrednosti financiranja.
- Potrebno je nadaljevati s ciljnim usmerjanjem raziskav in inovacij v prehod v ogljično nevtralno družbo.
- Potrebno je vzpostaviti enoten sistem spremljanja javnih sredstev za RRI na področju zelenega prehoda.

OBRAZLOŽITEV:

- Na področju financiranja še vedno zaostajamo za ciljnim vrednostmi deleža javnofinančnih sredstev v BDP za ZR dejavnost in inovacije.
- Po deležu vlaganj v raziskave in razvoj (2,16 % BDP v 2024) zaostajamo tudi za povprečjem EU.
- Za povprečjem EU zaostajamo tudi na področju produktivnosti in inovativnosti.
- Brez vzpostavitve enotnega sistema spremljanja javnih sredstev za RRI ni mogoče evalvirati učinkovitosti ukrepov in meriti napredka na področju doseganja ciljev po letih.

Hvala za pozornost!

dr. Nevenka Hrovatin, dr. Matej Švigelj, dr. Jelena Zorić,
CPOEF

nevenka.hrovatin@ef.uni-lj.si, matej.svigelj@ef.uni-lj.si,
jelena.zoric@ef.uni-lj.si

ENERGETSKO OGLEDALO 2026

Energetsko ogledalo 2026: Pregled izvajanja NEPN za razsežnosti III, IV in V smo v okviru priprave strokovnih podlag s področja energetike za **Ministrstvo za infrastrukturo in energetiko** pripravili Institut »Jožef Stefan«, Center za energetska učinkovitost (IJS-CEU) in Poslovni center Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani (PCEF).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN ENERGETIKO

Institut »Jožef Stefan« Ljubljana, Slovenija
Center za energetska učinkovitost

POSLOVNI
CENTER
EKONOMSKE FAKULTETE